

29. Ders (6.3.1989 tarihli ders notu)

Dersin amacı:

1.Akrabalık ilişkilerini öğrenme

2.Esma-i hamse'den üç ismin (أَبُّ – أَخٌ - حَمٌّ) tamlamada kullanımı

*****

المُدَّرِّسُ (el-Muderris) Hoca

كَمْ أَخًا لِأَبِيكَ يَا لَيْلَى ؟

Kem ehan li ebîki yâ Leyla?

Leyla, babanın kaç erkek kardeşi var?

هَلْ لِأَبِيكَ أَخٌ؟

Hel li ebîki ehun?

Babanın (erkek) kardeşi var mı?

لَيْلَى Leyla

لِأَبِي أَخَوَانِ

Li ebî ehevâni.

Babamın iki erkek kardeşi var.

Ali

مَاذَا سَأَلَ الْمُدَرِّسُ لَيْلَى يَا سَلْمَى؟

Mâzâ seele'l-muderrisu Leyla, yâ Selma?

Selma, hoca Leyla'ya ne sordu?

Selma

سَأَلَهَا كَمْ أَخًا لِأَبِيهَا.

Seelehâ kem ehan li ebîhâ.

Ona, babasının kaç (erkek) kardeşi olduğunu sordu.

وَقَالَتْ لَيْلَى: لِأَبِي أَخَوَانِ

Ve kâlet Leyla: Li ebî ehevâni.

Leyla: “Babamın iki (erkek) kardeşi var” dedi.

*****

مَاذَا يَكُونُ لِلَّيْلَى أَخَوَا أَبِيهَا؟

Mâzâ yekûnu li Leyla ehevâ ebîhâ?

Leyla'nın babasının kardeşleri (iki erkek kardeşi), Leyla'nın neyi olur?

مَاذَا يَكُونُ أَخَوَا أَبِي لَيْلَى بِالنِّسْبَةِ إِلَيْهَا؟

Mâzâ yekûnu ehevâ ebî Leylâ bi'n-nisbeti ileyhâ?

Leyla'nın babasının kardeşleri (iki erkek kardeşi), ona (Leyla'ya) göre ne olur?

يَكُونُ أَخَوَا أَبِيهَا عَمَّيْهَا (عَمَّيْنِ لَهَا)

Yekûnu ehevâ ebîhâ ammeyhâ (ammeyni lehâ)

Babasının kardeşleri (iki erkek kardeşi), onun amcaları (iki amcası) olur.

*****

هَلْ لِأُمِّكَ أُخْتُ يَا حُلْيَا؟

Hel li ummiki uhtun yâ Hulya?

Hülya, annenin kız kardeşi var mı?

كَمْ أُخْتًا لَهَا؟

Kem uhten lehâ?

Kaç kız kardeşi var?

لِأُمِّي ثَلَاثُ أَخَوَاتٍ

Li ummî selâsu ehevâtin.

Annemin üç kız kardeşi var.

*****

كَمْ خَالَهٗ لِحُلْيَا؟

Kem hâleten li Hülya?

Hülya'nın kaç teyzesi var?

لَهَا ثَلَاثُ خَالَاتٍ

Lehâ selâsu hâlâtin.

Onun üç teyzesi var.

*****

مَا لَكَ أُخْتُ أَبِيكَ؟

Mâ leki uhtu ebîki?

Babanın kız kardeşi senin neyindir?

(Bu soru bir bayana soruluyor)

مَا أُخْتُ أَبِيكَ بِالنِّسْبَةِ إِلَيْكَ؟

Mâ uhtu ebîki bi'n-nisbeti ileyki?

Babanın kız kardeşi sana göre ne olur? (Bu soru bir bayana soruluyor)

هِيَ عَمَّتِي

Hiye ammetî

Halamdır.

هِيَ عَمَّةٌ بِالنِّسْبَةِ إِلَيَّ

Hiye ammetun bi'n-nisbeti ileyye.

Bana göre hala(m) olur.

KELİMELER

Kayınpeder	Ham	حَمٌّ
Kayınpederler	Ahmâ	أَحْمَاءُ
Kayınvalide	Hamât	حَمَاهُ
Gelin	Kenne	كَنَّةٌ
Gelinler	Kenâin	كَنَائِنُ
Damat	Sıhr	صِهْرٌ

Damatlar	Ashâr	أَصْهَارٌ
----------	-------	-----------

Mastar	Emir	Muzari (Şimdiki z.)	Mazi (Geçmiş zaman)
إِفْتَرَضُ	إِفْتَرِضْ	يَفْتَرِضُ	إِفْتَرَضَ
İftirâd	İftarid	Yeftaridu	İftarada
Farzetmek, varsaymak	Farzet, varsay	Farzediyor, varsayıyor	Farzetti, varsaydı

Farzedelim ki ... Varsayalım ki....	Fe'l-naftarid enne..	فَالْنَفْتَرِضُ أَنَّ...
--	----------------------	--------------------------

*****

أَنَا رَجُلٌ مُتَزَوِّجٌ
Ene raculun mutezevvicun.
Ben evli bir adamım.

مَا لِي أَبُؤُ زَوْجَتِي؟
Mâ lî ebû zevcetî?
Karımın babası, benim neyim olur?

أَبُو زَوْجَتِكَ حَمُوكَ

Ebû zevcetike, hamûke.

Karının babası, kayınpederindir.

أَبُو زَوْجَتِي حَمُوِي

Ebû zevcetî hamûye.

Karımın babası, kayınpederimdir.

مَا لِي أُمُّ زَوْجَتِي؟

Mâ lî ummu zevcetî?

Karımın annesi neyim olur?

أُمُّ زَوْجَتِكَ حَمَاتُكَ

Ummu zevcetike hamâtuke.

Karının annesi, kayınvaliden olur.

فَالْنَّفَرَضُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ مُتَزَوِّجٌ

Fe'l-naftarid enne Abdallahi mutezevvicun.

Abdullah'ın evli olduğunu farzedelim.

مَا لِعَبْدِ اللَّهِ أَبُو زَوْجَتِهِ؟

Mâ li Abdillahi ebû zevcetihi?

Karısının babası, Abdullah'ın neyi olur?

أَبُو زَوْجَةِ عَبْدِ اللَّهِ حَمَاهُ.

Ebû zevceti Abdillahi hamâhu.

Abdullah'ın karısının babası, onun kayınpederidir.

يَكُونُ أَبُو زَوْجَةِ عَبْدِ اللَّهِ حَمَاهُ.

Yekûnu ebû zevceti Abdillahi, hamâhu.

Karısının babası, kayınpederi olur.

مَاذَا تَكُونُ زَوْجَةُ عَبْدِ اللَّهِ لِأَبِيهِ وَأُمِّهِ؟ (لِأَبَوَيْهِ – لِوَالِدَيْهِ)

Mâzâ tekûnu zevcetü Abdillahi li ebîhi ve ummihi?
(li ebeveyhi- li vâlideyhi)

Abdullah'ın karısı, onun annesinin ve babasının neyi olur?

تَكُونُ زَوْجَتُهُ كَنَّةَ أَبَوَيْهِ

Tekûnu zevcetuhû kennete ebeveyhi.

Onun karısı, (Abdullah'ın) ana-babasının gelini olur.

صِهْرُ مَنْ يَكُونُ عَبْدُ اللَّهِ؟

Sıhru men yekûnu Abdillahi?

Abdullah kimin damadı olur?

تَكُونُ أُخْتُ أُمِّكَ خَالَتَكَ

Tekûnu uhtu ummiki hâleteki

Annenin kız kardeşi, teyzen olur. (Bu cümle, bir bayana söyleniyor)

وَأَمَّا أَخْتُ أَبِيكَ فَهِيَ تَكُونُ عَمَّتَكَ.

Ve emmâ uhtu ebîki fehiye tekûnu ammeteki.

Babanın kız kardeşi ise halan olur. (Bu cümle, bir bayana söyleniyor)

يَكُونُ أَخُو أَبِيكَ عَمَّكَ.

Yekûnu ehû ebîke ammeke.

Babanın erkek kardeşi, amcan olur. (Bu cümle, bir erkeğe söyleniyor)

وَأَمَّا أَخُو أُمِّكَ فَهُوَ يَكُونُ خَالَكَ

Ve emmâ ehû ummike fehuve yekûnu hâleke.

Annenin erkek kardeşi ise dayın olur. (Bu cümle, bir erkeğe söyleniyor)

يَكُونُ أَبُو زَوْجَتِكَ حَمَّاكَ

Yekûnu ebû zevcetike hamâke.

Karının babası, senin kayınpederin olur. . (Bu cümle, bir erkeğe söyleniyor)

وَأَمَّا أُمُّهَا فَتَكُونُ حَمَاتَكَ

Ve emmâ ummuhâ fetekûnu hamâteke.

Onun (karının) annesi ise kayınvaliden olur. . (Bu cümle, bir erkeğe söyleniyor)

يَكُونُ زَوْجُ بِنْتِكَ صِهْرَكَ

Yekûnu zevcu bintike sıhrake.

Kızının kocası, damadın olur.. (Bu cümle, bir erkeğe söyleniyor)

وَأَمَّا زَوْجَةُ ابْنِكَ فَتَكُونُ كَنَنَتَكَ

Ve emmâ zevcetu'bnike fetekûnu kenneteke.

Oğlunun karısı ise, gelinin olur. (Bu cümle, bir erkeğe söyleniyor)

Kaynak:

İstanbul Üniversitesi emekli okutmanı Mustafa Seçkin'in derslerinde tuttuğum notlardan derlemedir. Mustafa Seçkin hakkında bilgi için tıklayınız:

http://www.istanbul.edu.tr/edebiyat/bolum_sayfasi/dogudilleri/emektar_hocalar.htm

<http://www.istanbuldakianadolu.com/istanbul/fethi-gemuhluoglunu-mustafa-seckinle-tanimak/>

Hazırlayan: Enise Sema Gonca

Temmuz - 2011

araphocam@yahoo.com